

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

De dispositione suorum bonorum, quam Nouitius via testamenti facere
debet. Punct. 13 [i.e. 14].

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

sub complemento biennij: Qualiter conceda est. Prouincialibus concedi.

8. Tertio dicitur probationem nouitij non esse opus fieri intra monasterium, sed extra fieri posse ex Prælati licentia. Quod in societate verius habet, cum ex eius instituto, tum seruando pauperibus, in Xenodochiis tum peregrinando nouitij extrinseci sint, vt constat ex exam. gener. c. 4. n. 11. & 12. & ex reg. magistrj nouit. cap. 3.

9. Quarto statutum est, gestare habitum regularem non esse simpliciter necessarium, sed in seculari habitu probari nouitium possent. Sed quamuis in alijs religionibus necessarium esset, id in nostra societate esse non potest, quæ habitu communi, & non speciali vitur, & expressè cauet nouitios habitu seculari probandos esse, si ita in Domino visum fuerit expedire. vt decimum est exam. c. 1. §. 13. & in declarat. littera F. & 3. p. consuet. c. 2. & 6. p. c. 2. littera M. & tradit Suar. tom. 4. de Relig. tract. 10. lib. 2. c. 2. num. 6. Sanch. lib. 5. sum. cap. 4. num. 29. fine.

PUNCTVM XIV.

De dispositione suorum bonorum, quam nouitius via testamenti facere debet.

SVMMARIVM.

1. Nouitius via testamenti de suis bonis disponere potest nulla irrequisita licentia.
2. Teneatur seruare in hac dispositione solemnitates à iure requisitas.
3. Valida perfitur hac dispositio, nec professione infirmatur in religione succedendi incapaci, at in succedendi capace plures censent oppositum.
4. Verius est in nulla religione infirmari, tamen si testamentum faceret, cum de Religione non cogitauerit.
5. Testamentum nouitij in religionis professione firmum perfitur, vt reuocari non possit.
6. An hereditas, & legata testamento relicta concedi debeant heredi, & legatariis, cum nouitius professionem faciat, non debent concedi.
7. Excipit nisi nouitius vellet testamentum à die professionis effectum habere.
8. Ex quibus coniecturis hac voluntas colligatur.
9. Secundo excipit, si professio fiat in religione succedendi incapaci.
10. Quid dicendum Trident. decreto spectato? Affirmant plures comprehendit testamenti factionem.
11. Verius est oppositum.
12. Idem est de donatione causa mortis.
13. De donatione inter vivos sub conditione, si professus fuerit, sub dicto Tridentino decreto comprehendit plures affirmant.
14. Probabile est oppositum.
15. Valida est dispositio bonorum à nouitio Societatis Iesu per viam testamenti.

Duplici via nouitius disponere potest de suis bonis vel testamento, vel donatione, seu renunciatione. De dispositione per testamentum agendum est in præfenti. In sequentibus de dispositione per donationem, vel renunciationem.

1. Regula generalis est cuiuslibet volenti ingredi religionem vel iam in nouitium ingressu licitum esse absque vlla superioris requisita licentia de proprijs bonis disponere via testamenti. Quia ea dispositio nullibi reperitur interdita, & eo tempore nouitius sui iuris est, & dominium, & dispositionem suorum bonorum retinet: & tradit Conar. cap. 2. de testamento. num. 5. in fine. Nauarr. comment. 2. de Regularibus n. 49. Molin. tom. 1. de iustit. disp. 139. vers. His ita Sanch. alios referens lib. 7. sum. cap. 3. num. 3. Suar. tom. 3. de Relig. lib. 5. cap. 16. num. 7. Hanc dispositionem facere nouitius potest nihil monasterio relinquendo: quia ex nullo iure constat hanc esse nouitio obligationem impositam, & tradit Sanch. num. 8. Suar. num. 7.

2. An verò in hac dispositione teneatur nouitius seruare solemnitates à iure requisitas, quas obligatus esset seruare, si religionem ingressus non esset, non constat inter Doctores. Bart. Authen. si qua mulier num. 7. Cod. de Sacrosanct. Eccles. Abbas cap. quia nos de testam. n. 4. Iulius Clar. lib. 3. recept. sentent. §. testament. quest. 28. num. 2. Azor. 1. p. lib. 12. cap. 2. quest. 15. Emanuel Sà verbo testamentum num. 21. & 25. & alij plures apud Sanch. lib. 7. sum. cap. 3. num. 16. Negant ducti Authen. de monachis §. illud. Vbi nouitius conceditur libera testandi facultas; quæ concessio ne frustranea sit operari debet, vt saltem testari possint absque iuris solemnitate, siquid seruando iuris solemnitates hac concessione non indigentur.

Deinde ducuntur argumento militis temporalis, cuius testamentum firmum est, tamen si solemnitates iuris in eo seruatae non sint. Sed merito alij plures Doctores contrarium censent; quia à iure communi recedendum non est absque sufficienti fundamento: Nullum autem reperitur ad recipiendum nouitios ab obseruatione harum solemnitatum. Nam illud Authen. de monachis, non concedit nouitius priuilegium testandi, sed declarat facultatem, quam habent ad testandum, solum tempore nouitatus ea vii posse, & non vltorius. Ex priuilegio autem militibus concessio non bene inferatur. Nam priuilegium ex vno casu ad alium extendendum non est, maxime cum non adest eadem ratio, vt in præfenti. Nam nouitius, dum in nouitatu existit, proprie non militat Deo, sed est in via, & probatione ad militiam spirituales, habet enim liberum discessum, & ex alia parte spiritualibus vacat, non enim præsumitur ignorantiam habere legum, & constitutionem, quam tamen præsumit ius in milite temporali ob armorum exercitium; eaque de causa nouitius non excusatur seruare in testamentis solemnitates iure requisitas, bene tamen miles temporalis, iuxta leg. quamquam Cod. de testamento militis & leg. secundum ff. eodem: Et tradit Nauarr. comment. 2. de Regularibus num. 52. Gutierr. can. quest. lib. 2. cap. 1. num. 14. fine. Manuel. Rodriguez 2. tom. sum. cap. 7. n. 9. Sanchez alij relatis lib. 7. cap. 3. num. 18. Adde obligatum esse non solum seruare solemnitates testamenti iure Ecclesiastico introductas, cap. relatum testamentis. Sed quæ iure ciuili requisitæ sint: nam in contractibus, & testamentis, aliisque bonorum dispositionibus non solum Laici, sed Ecclesiastici tenentur legibus ciuilibus, vt pote libertati Ecclesiasticæ non præiudicantibus, & bono reipublicæ, cuius ipsis partes sunt respicientibus, sicuti latius probauimus tract. de legibus disp. 1. punct. 24. §. 6. & tradit in præfenti Sanch. lib. 7. sum. c. 3. num. 20. & 21. Restant tamen aliquot difficultates enodandæ.

3. Prima, an hoc testamentum nouitij, & legata in eo relicta professione religionis infirmantur? Circa quam difficultatem dicendum est, si professio facta sit in religione succedendi incapaci, vt est religio Minorum, aut Capucinatorum, certissimum esse non infirmari, sed validam omnino persistere. Quia ea solum ratione rumpi testamentum potest, qui successione iura habet, iuxta leg. suis heres Cod. de repudianda heredit. leg. si post mortem §. liber. ff. de bonorum possess. contra tabul. cum autem eo casu monasterium nullum ius succedendi habeat, rumpi ex eius ingressu testamentum non potest; & tradit alijs relatis Molin. de Hispan. primogenit. lib. 2. cap. 1. num. 18. Sanch. lib. 7. sum. cap. 3. num. 23. At si professio facta sit in religione successione capaci, plures Doctores censent apud Sanch. Fachinum, Molin. & alios statim allegantios annullari testamentum, vel quia monasteriorum loco filij habetur, vel quia religiosus professione ipsa proprie subiectionem quam ad Prælatum habet, quasi capite minuitur, vel tandem quia præsumitur mutare voluntatem, & monasterium heredem relinquere; cum in eo vitam finire desideret. Quod maxime verum habet, si cum testamentum fecit, de religionis ingressu non cogitauit.

4. Ceterum omnino tenendum est, non reuocari testamentum professione religionis, tamen si factum fuerit, cum de religionis ingressu non cogitauit: Sic Panorm. de e in præfentia n. 52. & Felin. num. 54. de probationibus, Nauarr. comment. 2. de Regularibus n. 61. Molin. lib. 2. de primogenit. c. 9. n. 44. Fachin. lib. 6. controuers. cap. 14. vers. postrema Molin. Iulian. tom. 1. disp. 139. dub. vlt. Sanch. pluribus relatis lib. 7. c. 3. m. 34. Ratio est, quia ingressu religionem, libera facultas à iure conceditur disponendi de rebus suis per testamentum, vt habetur nouella 5. seu Authen. de monachis §. illud, & Authen. Nunc autem. Cod. de Episcop. & clericis. At si ipso religionis ingressu dispositio infirmaretur, iniurialis, & frustranea esset concessio, ergo nullo modo asserendum est infirmari. Præterea nulla est ratio cogens ad hanc reuocationem asserendam. Nam monasterium loco filij non habetur, nisi in casibus à iure expressis, vt multis allegatis probat Mariengo leg. 7. tit. 1. 11. Gloss. 2. num. 21. lib. 5. noua recopilat. Molina de Hispan. primogen. lib. 2. cap. 9. n. 45. iuncto n. 40. At nullibi est expressum monasterium ad reuocandum testamentum loco filij habendum esse; ergo ex similitudine, quam monasterium cum filij habet, infirmari testamentum non potest, minus autem id fiet ex subiectione ad Prælatum, quæ nulla ratione dici potest capitis diminutio; cum sit libera subiectio, & honore digna, vt rectè expendit Guic. Aduersus Accurs. in d. §. illud nouella 5. Quod verò ex tacita religiosi voluntate testamentum reuocetur, nullum fundamentum habet. Nam hæc tacite voluntatis præsumptio solum fundari potest in eo, quod religiosus ita dicens se religioni omnia bona sua tradere censetur. At hoc supponit bona sua testamento, vel donatione non esse traditas vt expressè dicitur in Authen. nunc autem C. de Episcop. & Cleric. & notauit Fernia ibi, si prius testatus non sit. Solum video dici posse infirmari testamentum, ex eo quod ingressu religionis

religionis reddatur religiosus incapax testandi. At testamentum ut firmum persistat, & effectum habeat requirit testatorem habilem non solum tempore testamenti conditi, sed etiam tempore suæ mortis, iuxta *leg. 1. §. exigit, ff. de honor. possess. secundum tabulas*: Sed facile hoc dictum repellitur: Nam eo ipso, quo lex permittit ante religionis professionem facere testamentum: permittit ex consequenti professione religionis non reuocari; tametsi per professionem religiosus desinat sui iuris esse, & testandi incapax fiat.

5. Secunda difficultas est; an testamentum nouitij ita professione religionis firmum persistat, ut non detur locus reuocationi? Cessat difficultas, si professio fiat in religione successione incapaci. Quia ut statim dicemus à puncto huius professionis transferatur dominium hereditatis, & legatorum in heredes, & legatarios, ac si testator naturaliter mortuus esset: ita verò professio fiat in religione successione capaci, plures apud Doctores statim referendos censent reuocari posse. Argum. *leg. si qua mulier, Cod. de sacrosanct. Eccles. & §. illud Authen. de monachis*. Vbi permittitur monacho de rebus suis inter liberos testari, ergo permitti debet posse reuocare testamentum. Præcipue cum non satis appareat, quomodo ad heredem transire possit hereditas, si illius dominium monachus tempore mortis non habeat, cum ex testatore ad heredem debeat fieri immediata translatio. Deinde mouentur ex *leg. sed si mors, §. 1. ff. de donationibus inter vir. & uxor.* Vbi dicitur confirmari exilio donationem causa mortis antea factam, sed non ea ratione, ut maritus admittatur licentia reuocandi, tametsi eo tempore nulla ratioe possit: Sed religiosus deportato assimilatur; quia uterque est ciuilitatis mortuus, ergo sicut deportato non admittitur licentia reuocandi testamentum, nec religioe censeri debet adempta.

6. Cæterum omnino negandum est posse religiosum testamentum antea factum reuocare. Tum quia religiosi facta professione non sunt rerum suarum domini, Authen. *ingressi, Cod. de sacrosanct. Eccles. & §. illud Authen. de monachis*. Ergo non habent rerum suarum dispositionem. Secundò non possunt condere testamentum, e. *quia ingredientibus 19. q. 3.* Ergo nec reuocare; quia reuocatio facienda est testamenti factioe, §. *ex eo instit. quibus modis testam. infirm.* Et ita tenent Abbas *cap. in presentia n. 61. de probatione*, Nauat. *comment. 2. de Regularibus n. 53.* Couarr. *c. 2. num. 9. de testam. Gutier. lib. 2. canon. quæst. cap. 1. n. 37.* Fachineus *lib. 6. controvert. cap. 15.* Molin. *rom. 1. de inst. disp. 140. post princip. Sanch. lib. 7. cap. 11. num. 5.* Barbosa *3. p. de potest. Episcop. alleg. 99. num. 14.* & alij apud ipsos. Quod adeò verum est, ut nec monachus ad dignitatem Episcopalem euectus illud testamentum reuocare possit; quia dignitas Episcopalis non immutat dispositionem antea factam, cum non concedat illarum rerum dominium, vt notauit Sanch. *n. 6. Barbosa num. 15.*

Neque contrariæ rationes sunt alicuius momenti. Nam lex *si qua mulier* non tam permittit monacho testari quam legitimis inter filios diuidere, quibus prædicare non poterat, si forte ante ingressum religionis non disposuerat. Ex quo potius à contrario licet inferre, religiosus antea disponente nullo modo posse post religionis ingressum de bonis disponere. Fallumque est religiosum habere dominium rerum suarum professione facta: illud enim est pene monasterium, quod religiosi personam repræsentat, medio quoad heredes transmittatur iure sic disponente. Deinde est diuersa ratio de religioso, ac deportato tempore deportationis; quia et si neque condere testamentum, neque reuocare possit, potest tamen mutari eius status, & libertatem consequi.

7. Tertia difficultas est; an hereditas, & legata in testamento nouitij contenta debeantur concedi hæredi, & legatario, statim ac ipse nouitius professionem fecerit? Regula est nequaquam debere concedi ante mortem naturalem religiosi, quia vt dicit Paulus, vt testamentum effectum habeat necesse est, vt mors intercedat testatoris, & dicitur, *leg. 1. ff. de testam. sic omnes Doctores*. Habet tamen hæc regula duplicem exceptionem.

Prima nisi nouitius veller, vt testamentum à die professionis effectum haberet. Cum enim professione religionis reddatur incapax testandi, reuocandi que testamentum (vt postea dicemus) nihil impedit quominus velle possit, vt suum testamentum à die professionis; tanquam à die mortis naturalis effectum habeat. Sic tradit Couarr. *cap. 2. num. 8. ad finem de testament.* Molin. *Theologus rom. 1. de iustitia disp. 140. vers. quin & bona.* Gutier. *lib. 2. canon. quæst. cap. 1. n. 49.* Sanch. *lib. 7. sum. cap. 3. num. 54.* Et colligitur ex *leg. in conditionibus ff. de condition. & demonstrat.* & ex *Authen. de nuptiis §. disponat, collat. 4. & ex Authen. de monachis §. illud quoque.*

8. Vt autem nouitius censetur velle, vt suum testamentum à die professionis effectum habeat non qualibet coniectura rem dubiam cõstituens sufficit. Nam in dubio semper quis præsumitur velle iuris communis dispositioni se conformare, *leg. heredes mei §. cum ita ff. Ad Trebell.* Quapropter non est sufficiens fundamentum ad altrendam hanc voluntatem, quod

nouitius testamentum condidit cogitans de religionis ingressu, vt docent aliqui Doctores non contentendi: Quia hæc cogitatione posita stare optimè potest, quod nouitius condidit testamentum ne intellectus decedat, & sitque à die mortis naturalis heredem succedere, & non antea: ergo ex cogitatione ingressus sufficiens fundamentum non sumitur. Sic docent alij relatis Gutier. *lib. 2. canon. quæst. cap. 1. n. 51.* Sanch. *lib. 7. sum. cap. 3. num. 60.* Neque item sumitur sufficiens fundamentum, tametsi monasterium instituisset heredem. Quia cum hæc institutio habeat effectum possit à die mortis naturalis, & ex alia parte non impediatur, quin interim monasterium illius religiosi bonis fruatur, absque obligatione solvendi legata, non est cur in damnum monasterij interpretatio fiat. Minus iuuat quod constituitur monasterium legatarium, aut usufructuarium suorum bonorum; quia hæc dispositio intelligi potest, vt effectum habeat à die mortis naturalis profecti; & interim monasterium omnium bonorum religiosi usufructuarium existat. Quod verum habet, siue hæc dispositio tempore designato fiat, siue non, vt bene dixit Sanch. *lib. 7. sum. c. 3. num. 61.* Eset tamen sufficiens fundamentum ad præsumendum voluisse nouitius, vt suum testamentum à die professionis effectum habeat, si cogitans de religionis ingressu legatarium, vel usufructuarium fecerit monasterium exprimeñs pro tempore vitæ suæ. Nam cum iure ipso sit monasterium eo tempore usufructuarium, inuisibilis & frustranea esset talis dispositio: ne igitur id concedamus contra, *leg. 1. ff. quod maritus causa, affimandum est, velle statim testamentum effectum sortiri; & tradit cum Ruino cons. 98. num. 31. & 32. volum. 2.* Sanch. *lib. 7. sum. c. 3. n. 61.*

9. Secunda exceptio supradictæ regulæ generalis est, si nouitius profiteatur in religione successione incapaci. Nam tuoc nulla ratio occurrit differendi testamenti executionem ad tempus mortis naturalis, cum monasterium frui illius religiosi bonis non possit. Quod autem aliqui dicunt Ecclesiam Romanam tempore vitæ religiosi usufructuarium esse, caret fundamento: cum nullibi id ius concessum sit, minimeque veritatis habet quod hæredes ab intellectato intrent, siquidem ij solum habent locum, cum defunctus intellectus decedit. Et ita pluribus firmat Couarr. *cap. 2. num. 6. de testam. Gutier. canon. quæst. lib. 2. cap. 1. n. 18. 4. 5. & 51.* Molin. *rom. 1. de iustitia disp. 140. vers. quin & bona.* Sanch. *lib. 7. sum. c. 3. n. 60.*

10. Quarta difficultas est, quid sit dicendum spectato Trident. decreto *sess. 25. cap. 16. de Regularibus*. Vbi omnem renunciationem, & obligationem circa bona propria à religioso factam nisi intra duos menses professionis proximos, & de licentia ordinarij irritat, & annullat, an inquam hæc constitutio locum habeat in testamentis? Et ratio difficultatis est; quia testamentum est quedam bonorum renunciatio, cessio, & translatio, & licet non sit cessio, & translatio, irrevocabilis, sed potius ad nutum testatoris reuocari possit, non impedit, quominus sub prædicto decreto contineatur. Alias donatio causa mortis, & sub conditione si religionem professus fuerit sub prædicto decreto contenta non erit, cum non tibi impediatur liberum de religione egressum. Adde si testamentum non prohibeatur à Trident. facili hac via eius constitutio eludi potest: cum religionem ingredients via testamenti, eam dispositionem de suis bonis facere possint, quam via donationis, seu renunciationis prestare intendebant. Denique dispositio in contractibus, censetur in testamentis disposita, quia à contractibus ad testamentum valida est illatio, vt probat Eberard. *loco 17. à contractibus ad testamenta*. Cum ergo consilium prohibuerit, & annullauerit omnes nouitij contractus circa dispositionem rerum suarum, & testamenta censeri debent annullata: & ita sustinet Spino *Speculo testam. Gloss. 12. princip. num. 50.* Castillo de usufructu *lib. 1. c. 65. n. 7.* Iub dubio Gutier. *cap. quamuis pactum de pactis lib. 6. vers. dum nuptiis tradebatur, n. 4.*

11. Cæterum tenenda est in iudicando, & consulendo communis sententia affirmans testamenti factionem à deo decreto Tridentini non contineri: sic docent Nauat. *lib. 2. cens. tit. de Regularibus conf. 83. in 2. edit. comment. 2. num. 51. de Regularibus Gutier. canon. quæst. lib. 2. cap. 1. n. 51.* Molin. *rom. 1. de iustitia disp. 139. pag. 750. vers. ambiguit seruisit Sanch. lib. 7. cap. 1. num. 18.* Barbosa *3. p. de potest. Episcop. alleg. 99. n. 13.* & alij plures apud ipsos. Mouet præcipue, quia Trident. solum loquitur de contractibus inter viuos, & irrevocabilibus natura sua. Tum quia verbum *renunciatio* & obligatio hoc proprie significat. Tum quia loquitur concilium de renunciatione, seu obligatione, necessario professione facta esse effectum habituram, vt constat ex illis verbis. *Ac non aliter intelligatur effectum suum fore nisi secuta professione, aliter vero facta &c.* Deinde quia in testamento cessat finis huius decreti; qui fuit ne vi renunciationis factæ impediatur nouitius à libero religionis egressu, quod in testamento nunquam contingere poterat, cum semper liberum fuerit nouitio illud reuocare. Et ex his soluntur contraria. Negamus namque testamenti factionem esse renunciationem proprie, vel ratione illius

constitutionem concilij eludi; cum testamentum deambulatorium sit, & reuocabile, ac denique disposita in contractibus inter viuos esse disposita in testamentis, quando diuersa ratio procedit. Solum de donatione causa mortis, & de donatione sub conditione professionis faciendæ est aliquis difficultas, an sub prædicto decreto comprehendatur?

12. De donatione causa mortis communis sententia negat comprehendendi, sed per omnia testamenti factioni assimilari; quia reuocabilis est, neque impedit nouitio liberum à religione egressum. Sic tradit Nauarr. *conf. 83. de Regularibus*. Gueric. & Molin. & Sanch. *supra*, & Suar. *tom. 3. de Relig. lib. 5. c. 16. n. 11.* tamen contrarium leui fundamento ductus sentit Nicol. Garcia, *11. p. de benefic. c. 9. n. 22.*

13. At de donatione inter viuos sub conditione si professus fueris, & non aliter cenet Nauarr. *lib. 3. consil. tit. de donatione conf. 7. alias tit. de Regul. conf. 81.* Garcia *d. c. 9. n. 19. c. 20.* Sanch. *lib. 7. sum. c. 5. n. 17.* sub dicto decreto comprehendit; ac proinde inualidam esse, nisi bimestri ante professionem, & ex licentia ordinarij fiat, Mouentur; quia hæc donatio vera renuntiatio est, & obligatio, quam nullatenus infirmare potes, nisi religionem deserat. In concilio autem omnis obligatio supradictis conditionibus destituta cassatur: Ergo hæc donatio subsistere non potest. Neque obstat ex vi illius te non esse impeditum; nam etiam ex vi donationis factæ à concilio intra bimestre, & ex licentia ordinarij non impediunt egredi; si quidem te egrediente cessat illius effectus; pender enim illius efficacia ex professione subsequenda, tanquam ex conditione; ergo quod illa donatio pendens à professione, tanquam à conditione non te impedit à religionis egressu, in causa esse non potest, quia supradicto decreto comprehendatur. Nam ad hanc comprehensionem satis esse videtur, quod libere eam donationem reuocare non possis, sed per egressum tantum. Neque Trident. In hoc decreto spectatur solum remouere à nouitio ea, quæ cum retardare poterant à libero religionis egressu, sed etiam modum præscribere liberæ, prudentes, & maturè disponendi de rebus propriis.

14. Verum contraria sententia affirmans donationem sub conditione si professus fueris validam esse non seruata forma Trident. probabilitate non caret. Quia non Trident. solum videtur intendisse modum præscribere in contractibus, & obligationibus, quæ liberum è monasterio egressum impedire poterant; cum autem donatio sub conditione professionis, quæ est conditio pendens à propria voluntate, nunquam impedire potuit liberum è monasterio egressum, de hac donatione concilium non videtur locutum. Neque obstat quamlibet donationem intra bimestre factam, & de licentia ordinarij hanc continere conditionem si professio subsequatur, vt effectum habeat. Quia ex se non continebat, sed potius tanquam absoluta obligabat ad sui executionem independentem à professione; eaque de causa Trident. prouidit qualiter præstanda esset, & ne effectum haberet, nisi professione subsecuta. Quia dispositione non indigebat donatio sub conditione professionis, atque idcirco in Trident. Decreto non comprehenditur; & ita docet Mol. *ro. 1. de iust. disp. 19. post medium vers. quoad Eccles. lib. 2. c. 41. d. 4. n. 40.* Barbol. *3. de iust. Episc. alleg. 93. n. 17.*

15. Quinta difficultas qualiter nouitij Societatis IESV condere testamentum possint? Videtur enim condere non posse quia *c. 4. exem. gener.* cauetur nouitios Societatis IESV debere ante ingressum in nouitiatum disponere de omnibus bonis, quæ habent, & habere possunt in pauperes, aliaque opera pia absque spe, & fiducia ea iterum recuperandi: Quod si sanè renunciationem non fecerint debeant in ingressu promittere facturos post primum nouitiatum annum, quando à superiore inuictum fuerit: sed hæc omnino obstant testamentariæ dispositioni vt pote reuocabili saltem ante professionem, ac proinde non constituenti verum pauperem, neque remouendi spem, & fiduciam ea recuperandi. Ergo testamentaria dispositio nouitij Societatis interdicta est.

Dicendum tamen est testamentum factum à nouitio Societatis sine ante ingressum, siue post validum esse, quia esto non sit dispositio, iuxta constitutionem normam, est tamen dispositio facta ab habili, & capaci. Tum quia ius, & dominium habet illarum rerum, quarum dispositionem facit. Tum quia iure communi non inuenitur impeditus, vt ex superioribus constat neque etiam es constitutionibus Societatis, quæ nullam in hac parte inhabilitatem imponunt. Verum esto valida sit illa dispositio, ac peccat nouitius aduersus illam promissionem ingressu factam, sic de bonis suis in nouitiatu disponens, vel non reuocans eam dispositionem, cum à superiore iniungitur, dignisque est expulsionem, si superioris consilio non acquiescit, colligitur ex Sanch. *lib. 7. sum. c. 1. n. 31. c. 32.* Quale autem peccatum nouitius committat in hac testamenti factione, vel non renouatione non satis exploratum est, credo probabilius solum veniale committere quid aut dicitur in 3. Congrat. *Gener. decreto 9. c. 1. n. 1.* promissio illa renunciandi

non est votum, sed sola humana promissio solum obligationem fidelitatis inducens, ac proinde solum culpam venialem.

PUNCTVM XV.

De dispositione bonorum, quam nouitius renunciatione, seu donatione facere potest secluso iure nouo Trident.

SVMMARIVM.

1. Ante ingressum, & post potest nouitius sua bona renunciare.
2. An debeat seruare in ea dispositione leges communes regni. Proponitur dubitandi ratio.
3. Verius est te non esse obligatum.
4. Qualiter hereditarij viuentis renunciare possit.
5. Pendat hæc renunciatio ex intentione renunciantis colligendum, & hæc ex circumstantiis renunciationis.
6. An qualibet renunciatio iuxta formam præscriptam in constitutionibus Societatis IESU sit absoluta independens à professione, seu votorum emissionem, proponitur dubium. Resoluitur affirmatiue.
7. Secus videtur dicendum de renunciatione extra normam constitutionum.

1. Certissimum est (secluso nouo iure Tridentini) posse nouitium ante ingressum, vel post ingressum, quando sibi placuerit ante professionem bona sua renunciare, & donare, ac si de facto nouitiatum ingressus non fuisset. Quia extra Trid. nullibi ingrediens religionem prohibita est bonorum renunciatio.

2. In ea tamen faciendâ an seruare debeat leges communes regni, non modica est difficultas. Quia esto nouitius persona Ecclesiastica sit, Ecclesiastica tamen, & religiosi legibus contractus respicientibus obligantur: eaque de causa diximus puncto præcedenti nouitium testamentum debere in testamento solemnitates non solum iure communi Ecclesiastico, sed etiam ciuili petras seruare. Neque cum hac obligatione pugnant. *Text. in c. de sis de sepulch. vbi* deciditur liberum esse transeuntibus tempore valetudinis ad religionem bona sua non solum religiosis, sed etiam quibusvis priuatis conferte personis, Neque *S. illud quæq; Authen. de monachis* concedens liberum bonum suorum vium, dum professio non emittitur. Nam esto nouitius libere suis bonis vti, & disponere de illis possit non tollit quin obligatus sit seruare iuris solemnitates, sed illis verbis solum indicatur non minorem libertatem habere nouitium ad disponendum de suis bonis, quam haberet ante religionis ingressum. Ex quo videtur inferri, si nouitius sit minor 25. annis indigere curatoris autoritate ad validam bonorum dispositionem, imò decreto iudicis, si de rebus immobilibus dispositurus sit.

3. Ceterum verius credo opus non esse iuris solemnitates aliàs in renunciatione requisitas seruare, si professionis emittendæ causa renunciationem, vel donationem tuorum bonorum, iurium, & actionum facias: sed quamuis minor sis, posse absque decreto iudicis, & curatoris autoritate, & iuramento firmate præstare renunciationem: Sic expressè docet Sanch. *lib. 7. sum. c. 6. n. 19.* cum Berouio *in presentia à n. 155. de prohibitionibus consentit.* Rebell. *2. p. de iust. lib. 1. q. 8. sect. 5. n. 50.* Quando sit post monasterij ingressum: Indicat facis Mol. *tom. 1. de iust. disp. 139. §. nouitij*, Suar. *to. 4. de Relig. tra. 10. lib. 4. c. 4. n. 19.* Loquentes de renunciatione facta in Societate. Mouet ob consuetudinem, & præxim satis receptam efficiendi has renunciationses absque his solemnitatibus enim hæc renunciationses nullatenus effectus habeant (vt statim dicemus) nisi professione subsecuta, qua renuncians, mundo mortuus reputatur, & solemnitates supradictæ videantur introductæ ob vitandam renunciantium indecoram, & inuoluntariam paupertatem; efficitur ad has renunciationses ex causa professionis non extendi eas solemnitates; siquidem animo amplectendi religiosam, & perpetuam paupertatem sunt.

4. An autem his renunciationibus cedere possis non solum iuri habito, sed sperato g. v. hereditarij parentis, aut alterius extranei viuentis non caret difficultate ob *leg. fin. C. de partu*: vbi hæc renunciatio prohibetur absque consensu illius, cuius est hæreditas, ne detur occasio captandæ mortis, quæ occasio cessat eo consentiente. Quia præstito consensu curabit ipse vitare periculum, & periculum sentiens consensum præstitum reuocabit.

Sed dicendum est supradictam legem procedere de renunciatione hereditatis alienius certæ, & determinatæ personæ in fauorem etiam alienius dete. minati. Verum si renunciatio fiat in fauorem monasterij, alteriusve communitatis, aut operis pij, aut sit renunciatio alienius hereditatis incertæ optime